

Programación de Orquesta



Índice

1.	Introducción	4
1.1	Marco Legal	4
1.2	Características do centro.....	5
1.3	Características do alumnado	6
2.	Obxectivos xerais das ensinanzas musicais	8
2.1	Grao Profesional	8
3.	Obxectivos específicos das ensinanzas musicais	9
4.	Obxectivos, contidos e criterios de avaliación da materia de orquestra	10
4.1	Grao profesional da materia de orquestra	10
4.1.1	Obxectivos	10
4.1.2	Contidos.....	11
4.1.3	Criterios de avaliación	11
5.	Metodoloxía.....	13
5.1	Principios metodolóxicos	13
5.2	Métodos didácticos.....	14
6.	Atención á diversidade.....	15
7.	Temas transversais	16
7.1	Educación en valores	16
7.2	Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC´s) ...	17
8.	Actividades culturais e de promoción das ensinanzas.....	18
8.1	Actos institucionais	18
8.2	Cursos e clases maxistras	19
8.3	Audicións.....	19
8.4	Outros	19
9.	Secuenciación por cursos	20
9.1	Curso: 1º de grao profesional	20
9.1.1	Obxectivos	20
9.1.2	Contidos.....	20
9.1.3	Avaliación	21
9.1.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	22
9.1.5	Medidas de recuperación	22
9.1.6	Recursos didácticos.....	23
9.2	Curso: 2º de grao profesional	24
9.2.1	Obxectivos	24
9.2.2	Contidos.....	24



9.2.3	Avaliación	24
9.2.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	26
9.2.5	Medidas de recuperación	26
9.2.6	Recursos didácticos.....	27
9.3	Curso: 3º de grao profesional	28
9.3.1	Obxectivos	28
9.3.2	Contidos.....	28
9.3.3	Avaliación	28
9.3.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	30
9.3.5	Medidas de recuperación	30
9.3.6	Recursos didácticos.....	30
9.4	Curso: 4º de grao profesional	32
9.4.1	Obxectivos	32
9.4.2	Contidos.....	32
9.4.3	Avaliación	32
9.4.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	34
9.4.5	Medidas de recuperación	34
9.4.6	Recursos didácticos.....	35
9.5	Curso: 5º de grao profesional	36
9.5.1	Obxectivos	36
9.5.2	Contidos.....	36
9.5.3	Avaliación	36
9.5.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	38
9.5.5	Medidas de recuperación	38
9.5.6	Recursos didácticos.....	38
9.6	Curso: 6º de grao profesional	40
9.6.1	Obxectivos	40
9.6.2	Contidos.....	40
9.6.3	Avaliación	40
9.6.4	Medidas de recuperación	42
9.6.5	Recursos didácticos.....	43
10.	Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica	44
11.	Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento.	45
12.	ANEXOS.....	46
12.1	Probas de acceso a outros cursos.....	46



1. Introducción

A presente Programación Didáctica de Orquesta está baseada na secuenciación dos obxectivos, contidos e criterios de avaliación ao longo dos seis de que consta o grao profesional, e foi realizada polo profesorado de orquesta no departamento de Conxunto acordo co currículo oficial vixente para a materia e co proxecto educativo do centro, como así establecen os artigos 5º e 10º do capítulo II do Decreto 203/2007 do 27 de setembro.

Este documento inclúe, ademais dos obxectivos e contidos, a metodoloxía que se vai a seguir (indicando materiais e recursos didácticos que se empregarán), a avaliación e os seus tipos, procedementos e ferramentas (tanto da aprendizaxe coma da ensinanza e da propia programación), a atención á diversidade, e outras informacións que consideramos de interese e necesidade para levar a cabo o proceso de ensinanza-aprendizaxe.

Entendemos esta programación didáctica como un instrumento flexible, que permite adaptarse ás circunstancias concretas do alumnado en cada momento do seu proceso de aprendizaxe, pero ao mesmo tempo, tamén como marco de referencia que lle dá forma á nosa ensinanza garantizando que aqueles alumnos e alumnas dun mesmo nivel, e incluso con diferente profesorado, poidan acceder a unha ensinanza que favoreza a consecución dunhas competencias mínimas equiparables.

1.1 Marco Legal

Para a elaboración desta programación didáctica tivéronse en conta os seguintes documentos legais, clasificados atendendo á súa data de publicación, de menor a maior antigüidade:

- **ORDE do 29 de setembro de 2015** pola que se convocan os premios extraordinarios nas ensinanzas artísticas profesionais nas modalidades de música, danza e de artes plásticas e deseño na Comunidade Autónoma de Galicia, correspondentes ao curso 2014/15. DOG do 6 de outubro de 2015.
- **DECRETO 229/2011**, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación. DOG 21 de decembro de 2011.
- **CIRCULAR 15/2011** da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa pola que se ditan instrucións para determinados aspectos do funcionamento dos conservatorios elementais e profesionais de música e danza.
- **ORDE do 4 de agosto de 2011** pola que se desenvolve o Decreto 223/2010, do 30 de decembro, polo que se establece o Regulamento



Orgánico dos conservatorios elementais e profesionais de música e de danza da Comunidade Autónoma de Galicia. DOG do 18 de agosto de 2011.

- **DECRETO 223/2010**, do 30 de decembro, polo que se establece o Regulamento orgánico dos conservatorios elementais e profesionais de música e de danza da Comunidade Autónoma de Galicia. DOG do 19 de xaneiro de 2011.
- **ORDE do 28 de xullo de 2008**, pola que se regulan as probas de acceso ás ensinanzas profesionais de música dispostas no Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música. DOG do 18 de agosto de 2008.
- **ORDE do 8 de febreiro de 2008**, pola que se regula a avaliación e cualificación do alumnado que cursa as ensinanzas profesionais de música que se establecen na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación. DOG do 26 de febreiro de 2008.
- **DECRETO 203/2007**, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música. DOG do 31 de outubro de 2007.
- **CIRCULAR 9/2007** da Dirección Xeral de Formación Profesional e Ensinanzas Especiais, pola que se ditan instrucións sobre o desenvolvemento das ensinanzas elementais e profesionais de música establecidas na Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación.

1.2 Características do centro

O Conservatorio Profesional de Música de Vigo é un centro público creado no ano 2003 despois da separación obrigatoria tal e como dispoñía a Lei Orgánica 1/1990 Xeral de Ordenación Educativa do Conservatorio Superior de Música de Vigo.

Sito na rúa Fotógrafo Felipe Prósperi s/n, entre a Avenida da Florida e Praza da Miñoa, o centro conta con instalacións axeitadas ás ensinanzas musicais, resultando un tanto escaso de espazos para a demanda que unha cidade como Vigo fai das ensinanzas musicais.

O centro sitúase na bisbarra de Vigo, zona amplamente industrializada. A actividade musical da zona xira en torno á existencia de un grande número de bandas populares e coros onde moitos/as alumnos/as reciben unha formación musical inicial. Existen tamén na zona un número importante de escolas de música públicas e privadas, e nos últimos anos tamén se crearon varias formacións do ámbito orquestral.

O propio Conservatorio e algunhas entidades privadas (bancos, fundacións, sociedade filarmónica, etc.) programan actividades musicais. A cidade carece de fonoteca pública e de biblioteca musical especializada (a excepción da do propio



centro).

A maiores da actividade docente da ensinanza de música, no Centro realízanse diferentes actividades extraescolares e complementarias co obxectivo de completar a formación do alumnado: concertos, conferencias e cursos de especialización, e outros.

A ensinanza que se imparte no Conservatorio Profesional de Música de Vigo é a de música, regulada pola Lei 2/2006, do 3 de maio, de Educación e polo Real Decreto 1577/2006, do 22 de decembro polo que se fixan os aspectos básicos das ensinanzas profesionais de música, sendo na Comunidade Autónoma de Galicia os decretos polos que se regula o grao elemental e profesional o 198/2007, do 27 de setembro, e 203/2007, do 27 de setembro.

1.3 Características do alumnado

O centro conta cunha media de 640 alumnos e alumnas, variando a súa procedencia segundo a idade e o curso que realizan. Así, a maioría dos discentes do grao elemental pertencen á bisbarra de Vigo, agás algúns que veñen para cursar especialidades que non se imparten noutros conservatorios da provincia.

As principais motivacións para o estudo neste Centro son:

- A obtención dun título que lles abra saídas profesionais, e que posibilite a continuidade de estudos no grao superior de música.
- A calidade da ensinanza.
- A ubicación do Conservatorio.

As expectativas de futuro do alumnado varían segundo o grao no que se atopan: os/as alumnos/as de grao elemental teñen como principal obxectivo obter unha formación que lles permita gozar da música e poder continuar os seus estudos. O alumnado do grao profesional manifesta as súas preferencias por dedicarse á docencia e á práctica instrumental (orquestra, banda, coro, cámara, solista, etc.), e, se cadra, continuar os seus estudos nun Conservatorio Superior de Música.

No estudo individual do alumnado resalta o esforzo, a análise do repertorio e a comprensión do mesmo. Como gran problema sobresa a falta de tempo, especialmente no grao profesional, debido á gran cantidade de horas que o alumnado pasa no seu centro de ensinanza obrigatoria. Outros problemas son a falta de organización, de constancia e concentración no estudo.

O clima existente entre o alumnado e o profesorado do centro é óptimo, sendo este un dos valores máis apreciados por ambas partes.

É de destacar que as preferencias do alumnado no seu tempo de lecer, sigan relacionadas coa música, debido á importancia que dan á asistencia a concertos ou á escoita da mesma na casa. As outras afeccións do alumnado do Conservatorio Profesional de Música de Vigo son a lectura e os deportes.

Como conclusión, extraemos que ao ser este un centro de ensinanzas artísticas o grao de satisfacción do alumnado co centro é alto, por non ser obrigatorios os



XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN, UNIVERSIDADE
E FORMACIÓN PROFESIONAL

Conservatorio Profesional de Música de Vigo



UNIÓN EUROPEA

Fondo Social Europeo
O FSE inviste no teu futuro

CMUS VIGO
Conservatorio Profesional de Música

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n

36209 Vigo

Tfno: 986213395 Fax: 986206131

cmus.profesional.vigo@edu.xunta.es

<http://cmusvigo.gal>

devanditos estudos.



2. Obxectivos xerais das ensinanzas musicais

2.1 Grao Profesional

O Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música, indica no artigo 2º que a súa finalidade é proporcionarlle ao alumnado unha formación artística de calidade e garantir a cualificación dos futuros profesionais da música, ordenándose en catro funcións básicas: formativa, orientadora, profesionalizadora e preparatoria para estudos posteriores.

Esta finalidade acádase ao longo dos seis cursos dos que consta este grao coa consecución dos seguintes obxectivos que aparecen enumerados no artigo 3º do mesmo Decreto:

- a) Habitarse a escoitar música e establecer un concepto estético que permita fundamentar e desenvolver os propios criterios interpretativos.
- b) Desenvolver a sensibilidade artística e o criterio estético como fonte de formación e enriquecemento persoal.
- c) Analizar e valorar a calidade da música.
- d) Coñecer os valores da música e optar polos aspectos xurdidos dela máis axeitados para o desenvolvemento persoal.
- e) Participar en actividades de animación musical e cultural que permitan vivir a experiencia de transmitir o gozo da música.
- f) Coñecer e empregar con precisión o vocabulario específico relativo aos conceptos científicos da música.
- g) Coñecer e valorar o patrimonio musical como parte integrante do patrimonio histórico e cultural.
- h) Tomar conciencia da importancia dunha escoita activa como base imprescindible na formación de futuros profesionais.
- i) Fomentar a utilización do patrimonio musical en xeral, e a do galego en particular, como medio indispensable no enriquecemento da persoa e da súa formación musical.



3. Obxectivos específicos das ensinanzas musicais

A diferenza do Decreto 198/2007, que establece a ordenación do currículo das ensinanzas elementais, no Decreto 203/2007 de ordenación das ensinanzas profesionais recóllense no artigo 6º os obxectivos específicos destas, que serán desenvolvidos de xeito máis concreto no currículo de cada materia e que citaremos nos seguintes apartados deste mesmo punto.

Estes obxectivos específicos ou capacidades que deben ser adquiridos polo alumnado do grao profesional das ensinanzas de música son:

- a) Superar con dominio e capacidade crítica os contidos e os obxectivos formulados nas materias que compoñen o currículo da especialidade elixida.
- b) Coñecer os elementos básicos das linguaxes musicais, as súas características, as funcións e as transformacións nos contextos históricos.
- c) Utilizar o oído interno como base da afinación, da audición harmónica e da interpretación musical.
- d) Formar unha imaxe axustada das posibilidades e das características musicais de cada un, tanto a nivel individual como en relación co grupo, coa disposición necesaria para saber integrarse como un membro máis del ou para actuar como responsable do conxunto.
- e) Compartir vivencias musicais de grupo na aula e fóra dela que permitan enriquecer a relación afectiva coa música, a través do canto e da participación instrumental en grupo.
- f) Valorar o corpo e a mente para utilizar con seguridade a técnica e poder concentrarse na audición e na interpretación.
- g) Relacionar e aplicar os coñecementos adquiridos en todas as materias que compoñen o currículo, nas vivencias e nas experiencias propias para acadar unha interpretación artística de calidade.
- h) Coñecer e aplicar as técnicas do instrumento ou da voz de acordo coas exigencias das obras.
- i) Adquirir e demostrar os reflexos necesarios para resolver eventualidades que xurdan na interpretación.
- j) Cultivar a improvisación e a transposición como elementos inherentes á creatividade musical.
- k) Interpretar individualmente ou dentro da agrupación correspondente obras escritas en todas as linguaxes musicais, afondando no coñecemento dos estilos e das épocas, así como nos recursos interpretativos de cada un destes.
- l) Actuar en público con autocontrol, dominio da memoria e capacidade comunicativa.



4. Obxectivos, contidos e criterios de avaliación da materia de orquestra

4.1 Grao profesional da materia de orquestra

En canto aos elementos curriculares do grao profesional que serviron de base para a elaboración desta programación, estes pódense consultar no Anexo II do Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música.

4.1.1 Obxectivos

As ensinanzas de orquestra dos estudos profesionais de música terán como obxectivos contribuir a desenvolver no alumnado as capacidades seguintes:

- Afondar no coñecemento dos diferentes estilos e dos recursos interpretativos de cada un deles.
- Elaborar criterios persoais e razoados sobre cuestións estéticas a través do traballo do director ou da directora e da experiencia do grupo que lle permitan cumprir coa súa responsabilidade como intérprete dentro deste.
- Dominar o propio instrumento de acordo coas exixencias de cada obra. Aplicar en todo momento a audición polifónica para escoitar simultaneamente as diferentes partes ao mesmo tempo que se executa a propia, demostrando a sensibilidade auditiva necesaria para perfeccionar gradualmente a calidade sonora.
- Utilizar unha ampla e variada gama sonora, de maneira que o axuste de son se realice en función dos demais instrumentos do conxunto e das necesidades interpretativas da obra.
- Interpretar obras representativas do repertorio da agrupación de acordo co seu nivel instrumental e reaccionar con precisión ás indicacións do director ou da directora.
- Adquirir e aplicar progresivamente ferramentas e competencias para o desenvolvemento da memoria.
- Desenvolver a capacidade de lectura a primeira vista.
- Aplicar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para a improvisación co instrumento.
- Respetar as normas que exige toda actuación en grupo: afinación previa, atención continua, valoración do traballo colectivo, etc., e responsabilizarse en todo momento delas.



- Valorar a práctica en grupo como un proceso de aprendizaxe imprescindible para o futuro exercicio profesional.

4.1.2 Contidos

- Importancia da afinación previa a partir do LA do óboe.
- A anacruse como movemento básico da práctica do grupo.
- Reacción e comprensión ante as diferentes anacruses do director ou da directora.
- Desenvolvemento do oído para o control permanente da afinación dentro da agrupación.
- Desenvolvemento da igualdade en ataques.
- Desenvolvemento da igualdade nos golpes de arco.
- Coñecemento e valoración das normas de comportamento na agrupación.
- Estudo previo da particella, silencio e concentración para executar en todo momento as indicacións do director ou da directora, responsabilidade de anotar as indicacións, etc.
- Importancia do papel de cada un dos membros da agrupación.
- Traballo por seccións.
- Traballo gradual do repertorio básico máis significativo da agrupación. Valoración do silencio como marco da interpretación.
- Protocolos de concerto.

4.1.3 Criterios de avaliación

Interpretar por seccións calquera das obras programadas durante o curso. Mediante este criterio trátase de valorar a capacidade para adecuar o propio son ao da familia correspondente e a precisión de ataques e entradas de acordo coa anacruse do director ou da directora.

Reproducir calquera das obras programadas durante o curso, reducindo o orgánico ao mínimo posible por cada sección. Este criterio pretende avaliar a capacidade de escoita das outras partes, unificándose coas afíns, e o grao de afinación harmónica e do conxunto, unificando unísonos.

Repentizar unha obra de pequena dificultade. Este criterio pretende comprobar a integración rítmica no conxunto seguindo o tempo marcado polo director ou a directora, a precisión para reaccionar ante as súas indicacións, o dominio do seu instrumento e o grao de afinación na lectura a vista.

Estudar na casa as obras correspondentes ao repertorio programado. Mediante este criterio preténdese avaliar o sentido da responsabilidade como membro



XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN, UNIVERSIDADE
E FORMACIÓN PROFESIONAL

Conservatorio Profesional de Música de Vigo



UNIÓN EUROPEA

Fondo Social Europeo
O FSE inviste no teu futuro

CMUS **VIGO**
Conservatorio Profesional de Música

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n

36209 Vigo

Tfno: 986213395 Fax: 986206131

cmus.profesional.vigo@edu.xunta.es

<http://cmusvigo.gal>

dun grupo, a valoración que ten do seu papel dentro del e o respecto pola interpretación musical.

Realizar concertos públicos coas obras ensaiadas. Este criterio constata a actitude, necesariamente disciplinada do instrumentista na orquestra, a capacidade de asumir o papel asignado, a súa contribución dentro do equilibrio de planos do conxunto e a súa adecuación ao carácter e estilo que marca o director ou a directora.



5. Metodoloxía

Pola propia natureza da ensinanza da orquestra, a maior carga de traballo nas clases é colectiva, e en menor medida por seccións, atriles ou individual. Por iso, as técnicas de ensinanza serán colectivas e activas, e o método a empregar será a través de ensaios, onde o profesor en cada clase orientará e motivará ao alumnado, e establecerá os criterios necesarios para a consecución de uniformidade do conxunto, un dos principais obxectivos.

A actividade da orquestra no conservatorio posibilita o poder saír do seu quefacer individual e tocar en conxunto con outros alumnos de corda, así como con alumnos de vento madeira, vento metal e percusión no caso da orquestra sinfónica. Por iso, cumpre un cometido moi importante, tendo en conta que a diferenza dos alumnos de vento e percusión que atopan sitio nas numerosas bandas existentes en Galicia, as posibilidades dos primeiros son bastante escasas.

Na orquestra o alumno accede a novos obxectivos dadas as necesidades para coincidir nunha interpretación colectiva das obras. Por iso, aspectos como a calidade da afinación, a precisión rítmica, do tempo, o empaste e calidade sonora, o fraseo e solvencia interpretativa, entre outros moitos aspectos, son obxectivos a conseguir en cada clase.

5.1 Principios metodolóxicos

Os principios que rixen a elaboración desta programación didáctica dotándoa de coherencia e sentido son:

- **Actividade:** O carácter instrumental da especialidade de orquestra require da práctica, polo que o principio de que as cousas se aprenden facéndoas vai implícito na nosa ensinanza.
- **Autonomía:** Cada alumno/a será orientado nas súas clases e ensaios, ensinándolle a traballar de forma colectiva adaptando as súas características individuais ás que se definen para o conxunto.
- **Creatividade:** Ao tratarse dunha ensinanza artística, toda actividade que realicemos tratará de estimular o pensamento e a imaxinación, buscando conseguir que os nosos alumnos non repitan soamente o que decimos e pedimos.
- **Individualización:** A nosa ensinanza da materia é colectiva a maior parte do tempo, por iso é necesario tamén ter en conta a dimensión persoal e afectivo social de cada alumno ou alumna.
- **Flexibilidade e diversidade de estratexias didácticas:** Co fin de conseguir os obxectivos propostos poderemos realizar as adecuacións que fosen precisas na temporalización dos contidos.



- **Convivencia:** Dado que as actividades da nosa ensinanza requiren do traballo en equipo, fomentárase en todo momento un clima de cordialidade e respecto entre o alumnado.
- **Significación:** Esta será unha das vías de motivación que empregaremos, presentando o que se aprende como algo que será útil noutras situacións, que terá aplicación real.
- **Interdisciplinabilidade:** Buscaremos relacionar os contidos da nosa materia cos das outras materias do currículo que cursa o noso alumnado para dotalos dunha maior significación

5.2 Métodos didácticos

Á hora de decidir os métodos didácticos para esta programación didáctica tívéronse en conta os seguintes enfoques:

- **Modelo constructivista:** Tomando como idea principal que o coñecemento é unha construción persoal na que o/a alumno/a elabora significados propios a partir duns coñecementos previos, a través dunha actividade intelectual e práctica.
- **Aprendizaxe significativa:** Este modelo de aprendizaxe está moi relacionado co constructivista, xa que a adquisición de coñecemento polo alumno realízase construíndo sobre os seus propios esquemas, sumando información sobre a que xa ten, que lle será útil para aplicar noutras situacións.

Para que esto se produza, debemos ter en conta ao longo de toda actividade:

- a) Que o alumnado teña unha boa actitude, algo que se consegue facéndolle ver que o que están a facer ten sentido, é dicir ten unha razón, unha finalidade, así como fomentando o bo clima de clase, a autoconfianza, etc.
- b) Que o que se ensine presente unha estrutura lóxica dentro da materia, enfocando o traballo de forma globalizadora.
- c) Que as novas aprendizaxes se relacionen cos coñecementos previos, é dicir, os contidos deben ter significatividade psicolóxica.
- d) Que sexan conscientes da importancia do estudo individual, fomentando o interese e o respecto polo hábito de estudo e ensinándolles a maneira de que ese tempo sexa eficiente.



6. Atención á diversidade

A diversidade constitúe un valor que enriquece e diversifica a realidade, esixindo no plano educativo unha maior atención por parte do profesorado.

É un feito que os alumnos que acceden a un conservatorio presentan diferenzas individuais e non todos os alumnos aprenden ao mesmo ritmo nin teñen as mesmas capacidades, polo que será labor do profesorado adecuar a práctica docente ás necesidades e características do alumnado.

Para dar resposta á diversidade, desde a clase de orquestra teremos en conta as seguintes pautas:

- Traballar con materiais abertos e flexibles, que plantexen diversas estratexias para o logro dos coñecementos.
- Ter en conta as diferenzas individuais e de grupo que se detectan durante a avaliación inicial, vivencias e experiencias no seu instrumento e nas prácticas de conxunto.
- Buscar orientación externa, de ser necesario, co propio centro como mediador.
- Respetar o ritmo de aprendizaxe de cada alumno.
- Diversificar as actividades para lograr os obxectivos.
- Plantexar actividades de diferente dificultade e integrar aos alumnos na máis apropiada ao seu nivel.
- Fomentar a pedagogía do éxito, é dicir, valorar os pequenos logros de cada un e considerar positivamente o seu proceso de aprendizaxe.
- Potenciar o traballo das actitudes para lograr o respecto de todos.

A atención á diversidade constitúe un indicador moi positivo da saúde do noso sistema educativo, xa que un sistema que tamén intenta dar resposta a todos os alumnos con características cognoscitivas por encima da media, é un sistema educativo cercano ás necesidades reais do educando. Neste sentido a nosa programación didáctica intentará establecer os instrumentos necesarios, en consonancia cos outros documentos do centro, para lograr unha educación musical comprensiva e de calidade.



7. Temas transversais

A nosa materia tamén trata esta serie de elementos transversais que son abordados desde cada unha das diferentes asignaturas que comprenden o currículo das ensinanzas de réxime especial de música, e que nos dan a oportunidade de reflexionar sobre a dimensión máis persoal da educación.

7.1 Educación en valores

Á hora de abordar a educación en valores seguiranse as seguintes consignas:

- A **educación ambiental** tratarémola a través do coidado pola produción excesiva de sons por parte do alumnado, a concienciación sobre contaminación acústica, e a través da importancia que se lle debe de dar ao silencio como marco de calquera actividade musical.
- En canto á **educación para a saúde**, abordarémola a través da práctica corporal, aprendendo a apreciar e valorar o propio corpo e as súas posibilidades de movemento, tendo en conta e incidindo sobre a educación postural e a adquisición dun correcto tono muscular. Ademais, a música, polos seus compoñentes afectivos, fisiolóxicos e intelectuais, tamén incide de forma positiva no equilibrio persoal e anímico das persoas.
- No referente á **educación para a igualdade de sexos**, partiremos de que a música non está relacionada co sexo do alumnado, e de que toda actividade musical en grupo partirá do principio de integración, de colaboración e de respecto mutuo entre os integrantes da clase independentemente do sexo ao que pertencen.
- A **educación para a paz e a tolerancia** traballarase a partir de pezas doutras culturas e das relacións que se establezan coas persoas da contorna.
- A **educación para o lecer** traballarase a partir do concepto productivo do ocio, a través da asistencia a concertos, audicións, recitais e outras actividades culturais, ademais de fomentar a escoita de música e a lectura de libros relacionados co traballado en clase.
- En canto á **educación do consumidor** trataremos que o alumnado adquira unha actitude crítica ante o fenómeno musical, axudándolles a forxar un criterio á hora de decantarse por diferentes versións, e propiciando dese modo un aumento da súa capacidade de elección á hora de consumir música.
- Para rematar, a **educación moral e cívica** abordarémola ao ter presente o respecto ás normas e a necesidade da súa existencia como poden ser á hora de tocar en grupo: a entrada simultánea, o mantemento do plano sonoro adecuado, a actitude de escoita e respecto aos



demáis... Todas estas normas estarían referidas aos compañeiros, ao material da aula, ao profesor, etc.

7.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's)

Hoxe en día é difícil pensar nun modelo pedagóxico que non se complemente cos recursos tecnolóxicos, permitindo unha formación máis completa e posibilitando unha renovación na pedagogía e na didáctica. A educación ten que avanzar ao paso da sociedade co fin de enriquecerse mutuamente.

A natureza colectiva da ensinanza de orquestra, pode ter nas TIC un recurso útil que permite interactuar co alumnado sen empregar o tempo do ensaio.

- Para a información e transmisión de ficheros: video, audio e documentos de interese sobre as obras de estudo.
- Como vía para a comunicación e intercambio dos traballos individuais que se poderían solicitar aos alumnos referidos ás obras programadas durante o curso, que estimule a investigación e sirva ao enriquecemento cultural e musical propio e do colectivo.
- Como vía alternativa para a organización de ensaios máis eficientes, de xeito de incidir en obxectivos concretos xa planificados.
- Como recurso didáctico en clase, dispoñendo de equipamiento audiovisual para oír obras de interese, analízalas e comentalas.



8. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas

Dentro da Sección II do Proxecto Educativo de Centro do noso conservatorio, referente ás normas de organización e funcionamento, e concretamente no título cuarto do capítulo 4, establécese que estas actividades se poderán clasificar en actos institucionais, cursos e clases maxistras, audicións e outros.

O alumnado de Orquestra terá o dereito de asistir, aínda que non a obriga, ás actividades culturais e de promoción das ensinanzas que se organicen dende o Departamento de Conxunto, agás nas audicións, onde si deberán participar.

A organización de todas as actividades extraordinarias e complementarias do conservatorio correspóndenlle, como norma xeral, ao Equipo de Actividades Culturais e á Vicedirección como coordinadora do dito equipo. Para todas estas actividades agás as audicións de aula (non sendo casos especiais que así o requiran), establecerase un plan de actuación que pode ser consultado no artigo 36º do título cuarto da sección do Proxecto Educativo do Centro anteriormente citado.

8.1 Actos institucionais

No curso académico 2003/2004 decidiuse iniciar a institucionalización dunha serie de concertos, de xeito que pasaran a formar parte da programación estable do centro. Seguindo esta liña de continuidade, as posibles participacións do da materia de orquestra serían nos seguintes actos:

- Concerto de apertura do Curso Académico: Inicio do curso.
- Concertos Benéficos: en colaboración con entidades benéficas, coa posibilidade de recadación de donativos. Así mesmo, intentarase celebrar fóra do centro, nalgún lugar que garanta a maior difusión posible.
- Ciclos de concertos, como por exemplo o Ciclo de Primavera onde cada ano se convida a solistas e agrupacións tanto externas como con participación dalgún membro do claustro.
- Acto de graduación: Alumnado que remata os estudos do 4º curso do grao elemental e o 6º curso do grao profesional.

Ademais das actividades que se realicen no seo do propio centro, intentarase celebrar concertos en salas ou espazos que permitan unha maior proxección da nosa tarefa profesional.



8.2 Cursos e clases maxistras

Os cursos e clases maxistras que se desexen organizar, unha vez aprobados no seo do departamento correspondente trasladaranse ao Consello Escolar onde se debaterán, e se son autorizados pasarán a ter a consideración de actividades extraescolares ou complementarias do centro.

No caso de que o Departamento de Conxunto, por mediación do profesorado de Orquestra, teña algunha proposta, esta deberá ser tratada no mes de setembro e será incluída na Programación Xeral Anual. As propostas posteriores a esta data, poderán terse en conta, sempre que sexan autorizadas polo Consello Escolar.

No caso de haber orzamento para as actividades, será o Consello Escolar quen estableza os criterios de distribución do mesmo.

8.3 Audicións

Tendendo ao que se contempla no currículo de Grao Profesional, está prevista a realización de polo menos dúas audicións da orquestra no auditorio do centro ao longo do curso. Estas serán públicas e coordinadas coa Vicedirección.

Asemade contemplese a posibilidade de trasladar estes dous programas de concerto ás salas externas que así o demanden, respetando en todo o momento o criterio de interese pedagóxico para o alumnado que conforma cada unha das agrupacións orquestrais deseñadas pola Xefatura de Estudos e os especialistas do centro.

Solicitarase dos departamentos colaboración para a elaboración de calendarios coas propostas de datas para as diferentes audicións que se queiran organizar ao longo do curso. Estas propostas serán estudadas pola Vicedirección para poder adxudicar datas, espazos e horarios definitivos.

O profesorado de Orquestra poderá non deixar participar nas audicións no centro ou fora do mesmo, ó alumnado que pola súa falta de rendemento poida afectar negativamente á interpretación do conxunto.

8.4 Outros

O centro colabora con entidades públicas e privadas participando en eventos organizados por estes, como son os "Premios Honoríficos David Russell", os concertos pedagóxicos para colexios, entre outros, nos que podería participar o alumnado da Orquestra.



9. Secuenciación por cursos

A continuación desenvólvese a programación didáctica de Orquesta do grao profesional por cursos.

9.1 Curso: 1º de grao profesional

9.1.1 Obxectivos

- Valorar a práctica orquestral como un proceso de aprendizaxe imprescindible para a formación íntegra do intérprete.
- Coñecer as indicacións máis comúns de dinámica, agónica, fraseo, articulación, etc.
- Adquirir a destreza instrumental necesaria para facer fronte ás exixencias do repertorio traballado.
- Desenvolver a lectura a vista de fragmentos orquestrais co fin de permitir a montaxe fluida das obras de dificultade acorde ó curso.
- Interpretar obras pertencentes ó repertorio de orquesta de cordas, cámara ou sinfónico universal.
- Adquirir un hábito de estudo individual previo á clase que permita un aproveitamento efectivo do tempo lectivo.
- Utilizar o oído interno como base da afinación, da audición harmónica e da interpretación musical en xeral.

9.1.2 Contidos

- Afinación.
- Precisión rítmica e control do pulso.
- O son individual e o colectivo.
- Ensemble e planos sonoros.
- Fraseo. Dinámica e agónica.
- Práctica da lectura a primeira vista.
- Práctica de orquesta. Protocolos para ensaios e concertos.
- A anacrusa como movemento básico da práctica orquestral.
- Reacción e comprensión da linguaxe xestual do director.



9.1.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

9.1.3.1 Criterios de avaliación

- Estudar as obras programadas de forma individual.
- Manter unha correcta afinación individual e podela axustar ao tocar as obras
- Interpretar correctamente, individual e por seccións o repertorio programado durante o curso.
- Tocar con bo son e empastar co conxunto.
- Seguir ás indicacións do director con precisión: dinámica, agónica, tempo, carácter, etc.
- Ler a primeira vista a súa parte das obras indicadas polo mestre.
- Ser puntual na asistencia a os ensaios ordinarios, extraordinarios e actuacións en público.
- Gardar silencio durante os ensaios e audicións.
- Realizar concertos co repertorio seleccionado para estudo e ensaio no conservatorio ou en salas de concerto alleas.

9.1.3.2 Mínimos esixibles

Os obxectivos mínimos son, o dominio mínimo de cada obxectivo correspondente a este curso.

9.1.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

- Ensaio do repertorio na clase.
- Estudo do repertorio na casa.



- Realización de concertos e audicións.
- Observación da participación do alumnado con respecto ós puntos anteriores.
- Execución individual, a petición do profesor, de fragmentos do repertorio.

9.1.3.4 Criterios de cualificación

Ó tratarse dunha materia puramente práctica, a cualificación realizarase a través dos seguintes criterios:

- Estudo das partituras na casa. Para avaliar o estudo individual que cada un dos alumnos fai das partituras fóra da clase, o profesor poderá pedir que os alumnos executen individualmente durante a clase pequenos fragmentos das obras a traballar. (40% da nota global)
- Actitude no ensaio. (40% da nota global)
- Participación correcta nos concertos. (20% da nota global). Isto implica:
 1. Executar correctamente as obras.
 2. Traer a indumentaria adecuada para cada concerto.
 3. Cumprir cos horarios que se determinen para cada actividade.
 4. O profesorado de Orquestra poderá decidir a participación nos concertos, daquel alumnado que exceda ou número de faltas de asistencia proporcional durante ao período previo ao concerto, ou que mostre un baixo rendemento para non afectar á interpretación de todo o grupo.

9.1.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Demostrar a destreza instrumental necesaria, ademais de desenvolver a actividade da orquestra con excelencia e profesionalidade. Iso implica ter sempre o repertorio estudado e participar activamente nos ensaios e concertos propostos.

9.1.5 Medidas de recuperación

O alumno con 9 faltas de asistencia (xustificadas ou non) tendrá o dereito á avaliación alternativa.

No caso de ter faltado ás clases, o alumno terá dereito a unha avaliación alternativa, que será a que o profesor considere oportuna segundo os diferentes casos, podendo ser ésta interpretar o repertorio reflectido no apartado "Mínimos esixibles" dese curso.



9.1.5.1 Procedementos de recuperación extraordinarios

Proba extraordinaria do mes de xuño

- Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso en cuestión, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos a interpretar.
- Os alumnos que non superen os obxectivos e os contidos do curso, poderán presentarse á convocatoria extraordinaria de xuño, na que terán que interpretar o repertorio reflectido no apartado “Mínimos esixibles” dese curso. Nesa proba quedará a criterio do profesor a interpretación total ou parcial de dito repertorio. A proba non será inferior a 10 minutos, nin superior a 30 minutos.

A Orquestra é unha materia presencial na que se realiza unha avaliación continua do alumnado a través dos criterios de avaliación expostos con anterioridade:

O alumnado que por faltas teña perdido o dereito á avaliación continua terá dereito a proba extraordinaria do mes de xunio.

Para os alumnos que asistiron e desenvolveron ao longo do curso gran parte do traballo do mesmo, ese traballo, así como o interese amosado, poderá representar entre o 20 e 40% da cualificación total. O porcentaxe restante da cualificación corresponderá, a realización da proba cun protocolo igual que o da convocatoria extraordinaria.

No caso dos alumnos que non asistiron durante o curso, ou seu traballo non sexa significativa, terase en conta única e exclusivamente, a realización da proba tal como está contemplada na proba extraordinaria.

9.1.6 Recursos didácticos

- Cadeiras e atrás
- Repertorio orquestral
- Aula que reúna as condicións axeitadas ó desenvolvemento da materia.
- Afinador.
- Equipamento audiovisual.
- Uso das Tics (referencia pto.7)



9.2 Curso: 2º de grao profesional

9.2.1 Obxectivos

- Valorar a práctica orquestral como un proceso de aprendizaxe imprescindible para a formación íntegra do intérprete.
- Coñecer as indicacións máis comúns de dinámica, agóxica, fraseo, articulación, etc.
- Adquirir a destreza instrumental necesaria para facer fronte ás exixencias do repertorio traballado.
- Desenvolver a lectura a vista de fragmentos orquestrais co fin de permitir a montaxe fluida das obras de dificultade acorde ó curso.
- Interpretar obras pertencentes ó repertorio de orquestra de cordas, cámara ou sinfónico universal.
- Adquirir un hábito de estudo individual que permita un aproveitamento efectivo do tempo lectivo.
- Utilizar o oído interno como base da afinación, da audición harmónica e da interpretación musical en xeral.

9.2.2 Contidos

Engádense ou desenvolven os dos cursos anteriores:

- Afinación e desenvolvemento auditivo.
- Desenvolvemento da precisión rítmica, control do pulso e agóxica.
- Desenvolvemento da calidade sonora.
- Ensamble e planos sonoros.
- Empaste e articulacións.
- Flexibilidade do fraseo e as dinámicas.
- Adquisición de hábitos de conduta propios da actividade orquestral.
- Desenvolvemento da audición interna como elemento de control da afinación, da calidade sonora e da cor do conxunto.

9.2.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valo-



rar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse únicamente á calificación trimestral ou final.

9.2.3.1 Criterios de avaliación

- Estudar as obras programadas de forma individual.
- Manter unha correcta afinación individual e podela axustar ao tocar as obras
- Interpretar correctamente, individual e por seccións o repertorio programado durante o curso.
- Tocar con bo son e empastar co conxunto.
- Seguir ás indicacións do director con precisión: dinámica, agónica, tempo, carácter, etc.
- Ler a primeira vista a súa parte das obras indicadas polo mestre.
- Ser puntual na asistencia a os ensaios ordinarios, extraordinarios e actuacións en público.
- Gardar silencio durante os ensaios e audicións.
- Realizar concertos co repertorio seleccionado para estudo e ensaio no conservatorio ou en salas de concerto alleas.

9.2.3.2 Mínimos esixibles

Os obxectivos mínimos son, o dominio mínimo de cada obxectivo correspondente a este curso.

9.2.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

- Ensaio do repertorio na clase.
- Estudo do repertorio na casa.
- Realización de concertos e audicións.
- Observación da participación do alumnado con respecto ós puntos anteriores.



- Execución individual, a petición do profesor, de fragmentos do repertorio.

9.2.3.4 Criterios de cualificación

Ó tratarse dunha materia puramente práctica, a cualificación realizarase a través dos seguintes criterios:

- Estudo das partituras na casa. Para avaliar o estudo individual que cada un dos alumnos fai das partituras fóra da clase, o profesor poderá pedir que os alumnos executen individualmente durante a clase pequenos fragmentos das obras a traballar. (40% da nota global)
- Actitude no ensaio. (40% da nota global)
- Participación correcta nos concertos. (20% da nota global). Isto implica:
 1. Executar correctamente as obras.
 2. Traer a indumentaria adecuada para cada concerto.
 3. Cumprir cos horarios que se determinen para cada actividade.
 4. O profesorado de Orquestra poderá decidir a participación nos concertos, daquel alumnado que exceda ou número de faltas de asistencia proporcional durante ao período previo ao concerto, ou que mostre un baixo rendemento para non afectar á interpretación de todo o grupo.

9.2.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Demostrar a destreza instrumental necesaria, ademais de desenvolver a actividade da orquestra con excelencia e profesionalidade. Iso implica ter sempre o repertorio estudado e participar activamente nos ensaios e concertos propostos.

9.2.5 Medidas de recuperación

O alumno con 9 faltas de asistencia (xustificadas ou non) tendrá o dereito á avaliación alternativa.

No caso de ter faltado ás clases, o alumno terá dereito a unha avaliación alternativa, que será a que o profesor considere oportuna segundo os diferentes casos, podendo ser ésta interpretar o repertorio reflectido no apartado "Mínimos esixibles" dese curso.

9.2.5.1 Procedementos de recuperación extraordinarios



Proba extraordinaria do mes de xuño

- Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso en cuestión, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos a interpretar.
- Os alumnos que non superen os obxectivos e os contidos do curso, poderán presentarse á convocatoria extraordinaria de xuño, na que terán que interpretar o repertorio reflectido no apartado “Mínimos esixibles” dese curso. Nesa proba quedará a criterio do profesor a interpretación total ou parcial de dito repertorio. A proba non será inferior a 10 minutos, nin superior a 30 minutos.

A Orquestra é unha materia presencial na que se realiza unha avaliación continua do alumnado a través dos criterios de avaliación expostos con anterioridade:

O alumnado que por faltas teña perdido o dereito á avaliación continua terá dereito a proba extraordinaria do mes de xunio.

Para os alumnos que asistiron e desenvolveron ao longo do curso gran parte do traballo do mesmo, ese traballo, así como o interese amosado, poderá representar entre o 20 e 40% da cualificación total. O porcentaxe restante da cualificación corresponderá, a realización da proba cun protocolo igual que o da convocatoria extraordinaria.

No caso dos alumnos que non asistiron durante o curso, ou seu traballo non sexa significativa, terase en conta única e exclusivamente, a realización da proba tal como está contemplada na proba extraordinaria.

9.2.6 Recursos didácticos

- Cadeiras e atrís
- Repertorio orquestral
- Aula que reúna as condicións axeitadas ó desenvolvemento da materia.
- Afinador.
- Equipamento audiovisual.
- Uso das Tics (referencia pto.7)



9.3 Curso: 3º de grao profesional

9.3.1 Obxectivos

- Coñecer as indicacións máis comúns de dinámica, agónica, fraseo, articulación, etc
- Reaccionar de forma correcta ás indicacións xestuais do mestre.
- Adquirir a destreza instrumental necesaria para facer fronte ás exixencias do repertorio traballado.
- Desenvolver a lectura a vista de fragmentos orquestrais co fin de permitir a montaxe fluida das obras de dificultade acorde ó curso.
- Interpretar obras pertencentes ó repertorio de orquesta de cordas, cámara ou sinfónico universal.
- Coñecer os diferentes estilos e os conseguintes criterios interpretativos de cada un deles.
- Desenvolver un criterio musical que lle permita valorar as súas propias interpretacións e as dos demais.
- Desenvolver o oído interno como a base da afinación, da audición harmónica e da interpretación musical en xeral.

9.3.2 Contidos

Engádense ou desenvolven os dos cursos anteriores:

- O son dunha orquesta non é a suma dos sons individuais.
- Adestramento do ouvido harmónico.
- Adaptación do instrumentista ó empaste e cor do grupo.

9.3.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alum-



nado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse únicamente á calificación trimestral ou final.

9.3.3.1 Criterios de avaliación

- Estudar as obras programadas de forma individual.
- Manter unha correcta afinación individual e podela axustar ao tocar as obras
- Interpretar correctamente, individual e por seccións o repertorio programado durante o curso.
- Tocar con bo son e empastar co conxunto.
- Seguir ás indicacións do director con precisión: dinámica, agónica, tempo, carácter, etc.
- Ler a primeira vista a súa parte das obras indicadas polo mestre.
- Ser puntual na asistencia a os ensaios ordinarios, extraordinarios e actuacións en público.
- Gardar silencio durante os ensaios e audicións.
- Realizar concertos co repertorio seleccionado para estudo e ensaio no conservatorio ou en salas de concerto alleas.

9.3.3.2 Mínimos esixibles

Os obxectivos mínimos son, o dominio mínimo de cada obxectivo correspondente a este curso.

9.3.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

- Ensaio do repertorio na clase.
- Estudo do repertorio na casa.
- Realización de concertos e audicións.
- Observación da participación do alumnado con respecto ós puntos anteriores.
- Execución individual, a petición do profesor, de fragmentos do repertorio.

9.3.3.4 Criterios de cualificación

Ó tratarse dunha materia puramente práctica, a cualificación realizarase a través dos seguintes criterios:



- Estudo das partituras na casa. Para avaliar o estudo individual que cada un dos alumnos fai das partituras fóra da clase, o profesor poderá pedir que os alumnos executen individualmente durante a clase pequenos fragmentos das obras a traballar. (40% da nota global)
- Actitude no ensaio. (40% da nota global)
- Participación correcta nos concertos. (20% da nota global). Isto implica:
 1. Executar correctamente as obras.
 2. Traer a indumentaria adecuada para cada concerto.
 3. Cumprir cos horarios que se determinen para cada actividade.
 4. O profesorado de Orquestra poderá decidir a participación nos concertos, daquel alumnado que exceda ou número de faltas de asistencia proporcional durante ao período previo ao concerto, ou que mostre un baixo rendemento para non afectar á interpretación de todo o grupo.

9.3.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Demostrar a destreza instrumental necesaria, ademais de desenvolver a actividade da banda con excelencia e profesionalidade. Iso implica ter sempre o repertorio estudado e participar activamente nos ensaios e concertos propostos.

9.3.5 Medidas de recuperación

O alumno con 9 faltas de asistencia (xustificadas ou non) tendrá o dereito á avaliación alternativa.

No caso de ter faltado ás clases, o alumno terá dereito a unha avaliación alternativa, que será a que o profesor considere oportuna segundo os diferentes casos, podendo ser ésta interpretar o repertorio reflectido no apartado "Mínimos esixibles" dese curso.

9.3.5.1 Procedementos de recuperación extraordinarios

Proba extraordinaria do mes de xuño

- Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso en cuestión, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos a interpretar.
- Os alumnos que non superen os obxectivos e os contidos do curso, poderán presentarse á convocatoria extraordinaria de xuño, na que terán que interpretar o repertorio reflectido no apartado "Míni-



mos esixibles” dese curso. Nesa proba quedará a criterio do profesor a interpretación total ou parcial de dito repertorio. A proba non será inferior a 10 minutos, nin superior a 30 minutos.

A Orquestra é unha materia presencial na que se realiza unha avaliación continua do alumnado a través dos criterios de avaliación expostos con anterioridade:

O alumnado que por faltas teña perdido o dereito á avaliación continua terá dereito a proba extraordinaria do mes de xunio.

Para os alumnos que asistiron e desenvolveron ao longo do curso gran parte do traballo do mesmo, ese traballo, así como o interese amosado, poderá representar entre o 20 e 40% da cualificación total. O porcentaxe restante da cualificación corresponderá, a realización da proba cun protocolo igual que o da convocatoria extraordinaria.

No caso dos alumnos que non asistiron durante o curso, ou seu traballo non sexa significativa, terase en conta única e exclusivamente, a realización da proba tal como está contemplada na proba extraordinaria.

9.3.6 Recursos didácticos

- Cadeiras e atrís
- Repertorio orquestral
- Aula que reúna as condicións axeitadas ó desenvolvemento da materia.
- Afinador.
- Equipamento audiovisual.
- Uso das Tics (referencia pto.7)



9.4 Curso: 4º de grao profesional

9.4.1 Obxectivos

- Coñecer as indicacións máis comúns de dinámica, agóxica, fraseo, articulación, etc.
- Reaccionar de forma correcta ás indicacións xestuais do mestre.
- Adquirir a destreza instrumental necesaria para facer fronte ás exixencias do repertorio traballado.
- Desenvolver a lectura a vista de fragmentos orquestrais co fin de permitir a montaxe fluida das obras de dificultade acorde ó curso.
- Interpretar obras pertencentes ó repertorio de orquesta de cordas, cámara ou sinfónico universal.
- Coñecer os diferentes estilos e os conseguintes criterios interpretativos de cada un deles.
- Desenvolver un criterio musical que lle permita valorar as súas propias interpretacións e as dos demais.
- Desenvolver o oído interno como a base da afinación, da audición harmónica e da interpretación musical en xeral.

9.4.2 Contidos

Engádense ou desenvolven os dos cursos anteriores:

- Desenrolo da igualdade dos golpes de arco.
- Desenvolvemento da igualdade dos ataques.
- Desenvolvemento da capacidade auditiva para permitir o autocontrol permanente da afinación dentro do conxunto.
- Traballo da tímbrica e o empaste.
- Os planos sonoros e o seu adecuado balance.
- Actitude autocrítica que desenrole un criterio escrupuloso da valoración musical.
- Adquisición progresiva de seguridade persoal no exercicio da práctica orquestral.

9.4.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.



Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse únicamente á calificación trimestral ou final.

9.4.3.1 Criterios de avaliación

- Estudar as obras programadas de forma individual.
- Manter unha correcta afinación individual e podela axustar ao tocar as obras
- Interpretar correctamente, individual e por seccións o repertorio programado durante o curso.
- Tocar con bo son e empastar co conxunto.
- Seguir ás indicacións do director con precisión: dinámica, agónica, tempo, carácter, etc.
- Ler a primeira vista a súa parte das obras indicadas polo mestre.
- Ser puntual na asistencia a os ensaios ordinarios, extraordinarios e actuacións en público.
- Gardar silencio durante os ensaios e audicións.
- Realizar concertos co repertorio seleccionado para estudo e ensaio no conservatorio ou en salas de concerto alleas.

9.4.3.2 Mínimos esixibles

Os obxectivos mínimos son, o dominio mínimo de cada obxectivo correspondente a este curso.

9.4.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

- Ensaio do repertorio na clase.
- Estudo do repertorio na casa.
- Realización de concertos e audicións.
- Observación da participación do alumnado con respecto ós puntos anteriores.



- Execución individual, a petición do profesor, de fragmentos do repertorio.

9.4.3.4 Criterios de cualificación

Ó tratarse dunha materia puramente práctica, a cualificación realizarase a través dos seguintes criterios:

- Estudo das partituras na casa. Para avaliar o estudo individual que cada un dos alumnos fai das partituras fóra da clase, o profesor poderá pedir que os alumnos executen individualmente durante a clase pequenos fragmentos das obras a traballar. (40% da nota global)
- Actitude no ensaio. (40% da nota global)
- Participación correcta nos concertos. (20% da nota global). Isto implica:
 1. Executar correctamente as obras.
 2. Traer a indumentaria adecuada para cada concerto.
 3. Cumprir cos horarios que se determinen para cada actividade.
 4. O profesorado de Orquestra poderá decidir a participación nos concertos, daquel alumnado que exceda ou número de faltas de asistencia proporcional durante ao período previo ao concerto, ou que mostre un baixo rendemento para non afectar á interpretación de todo o grupo.

9.4.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Demostrar a destreza instrumental necesaria, ademais de desenvolver a actividade da banda con excelencia e profesionalidade. Iso implica ter sempre o repertorio estudado e participar activamente nos ensaios e concertos propostos.

9.4.5 Medidas de recuperación

O alumno con 9 faltas de asistencia (xustificadas ou non) tendrá o dereito á avaliación alternativa.

No caso de ter faltado ás clases, o alumno terá dereito a unha avaliación alternativa, que será a que o profesor considere oportuna segundo os diferentes casos, podendo ser ésta interpretar o repertorio reflectido no apartado "Mínimos esixibles" dese curso.

9.4.5.1 Procedementos de recuperación extraordinarios

Proba extraordinaria do mes de xuño



- Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que co-respondenda ao curso en cuestión, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos a interpretar.
- Os alumnos que non superen os obxectivos e os contidos do curso, poderán presentarse á convocatoria extraordinaria de xuño, na que terán que interpretar o repertorio reflectido no apartado “Mínimos esixibles” dese curso. Nesa proba quedará a criterio do profesor a interpretación total ou parcial de dito repertorio. A proba non será inferior a 10 minutos, nin superior a 30 minutos.

A Orquestra é unha materia presencial na que se realiza unha avaliación continua do alumnado a través dos criterios de avaliación expostos con anterioridade:

O alumnado que por estas faltas (3 durante o trimestre ou 9 durante o curso) teña perdido o dereito á avaliación continua terá dereito a un exame alternativo ó final de curso. Esta proba terá dúas modalidades:

Para os alumnos que asistiron e desenvolveron ao longo do curso gran parte do traballo do mesmo, ese traballo, así como o interese amosado, poderá representar entre o 20 e 40% da cualificación total. O porcentaxe restante da cualificación corresponderá, a realización da proba cun protocolo igual que o da convocatoria extraordinaria.

No caso dos alumnos que non asistiron durante o curso, ou seu traballo non sexa significativa, terase en conta única e exclusivamente, a realización da proba tal como está contemplada na proba extraordinaria.

9.4.6 Recursos didácticos

- Cadeiras e atrís
- Repertorio orquestral
- Aula que reúna as condicións axeitadas ó desenvolvemento da materia.
- Afinador.
- Equipamento audiovisual.
- Uso das Tics (referencia pto.7)



9.5 Curso: 5º de grao profesional

9.5.1 Obxectivos

- Reaccionar de forma correcta ás indicacións xestuais do mestre.
- Manexar correctamente as indicacións máis comúns de dinámica, agóxica, fraseo, articulación, etc.
- Adquirir o nivel de relaxamento que lle permita coñecer e controlar o seu propio corpo durante as audicións e concertos coa orquestra.
- Desenvolver a lectura a vista de fragmentos orquestrais co fin de permitir a montaxe fluida das obras de dificultade acorde ó curso.
- Interpretar obras pertencentes ó repertorio de orquestra de cordas, cámara ou sinfónico universal.
- Chegar a un nivel de autoavaliación que permita ao alumno corrixirse e perfeccionarse nas cuestións técnicas e interpretativas da obra.
- Chegar a un nivel profesional de empaste e conexión co grupo.
- Desenvolver o oído interno como a base da afinación, da audición harmónica e da interpretación musical en xeral.

9.5.2 Contidos

- Engádense ou desenvolven os dos cursos anteriores:
- Práctica da memoria como elemento reitor da interpretación.
- A máxima unidade tímbrica e de empaste.
- O son e timbre da orquestra.
- Análisis e valoracións críticas das interpretacións

9.5.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de califica-



ción contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse únicamente á calificación trimestral ou final.

9.5.3.1 Criterios de avaliación

- Estudar as obras programadas de forma individual.
- Manter unha correcta afinación individual e podela axustar ao tocar as obras
- Interpretar correctamente, individual e por seccións o repertorio programado durante o curso.
- Tocar con bo son e empastar co conxunto.
- Seguir ás indicacións do director con precisión: dinámica, agónica, tempo, carácter, etc.
- Ler a primeira vista a súa parte das obras indicadas polo mestre.
- Ser puntual na asistencia a os ensaios ordinarios, extraordinarios e actuacións en público.
- Gardar silencio durante os ensaios e audicións.
- Realizar concertos co repertorio seleccionado para estudo e ensaio no conservatorio ou en salas de concerto alleas.

9.5.3.2 Mínimos esixibles

Os obxectivos mínimos son, o dominio mínimo de cada obxectivo correspondente a este curso.

9.5.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

- Ensaio do repertorio na clase.
- Estudo do repertorio na casa.
- Realización de concertos e audicións.
- Observación da participación do alumnado con respecto ós puntos anteriores.
- Execución individual, a petición do profesor, de fragmentos do repertorio.

9.5.3.4 Criterios de cualificación

Ó tratarse dunha materia puramente práctica, a cualificación realizarase a través dos seguintes criterios:



- Estudo das partituras na casa. Para avaliar o estudo individual que cada un dos alumnos fai das partituras fóra da clase, o profesor poderá pedir que os alumnos executen individualmente durante a clase pequenos fragmentos das obras a traballar. (40% da nota global)
- Actitude no ensaio. (40% da nota global)
- Participación correcta nos concertos. (20% da nota global). Isto implica:
 1. Executar correctamente as obras.
 2. Traer a indumentaria adecuada para cada concerto.
 3. Cumprir cos horarios que se determinen para cada actividade.
 4. profesorado de Orquestra poderá decidir a participación nos concertos, daquel alumnado que exceda ou número de faltas de asistencia proporcional durante ao período previo ao concerto, ou que mostre un baixo rendemento para non afectar á interpretación de todo o grupo.

9.5.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Demostrar a destreza instrumental necesaria, ademais de desenvolver a actividade da banda con excelencia e profesionalidade. Iso implica ter sempre o repertorio estudado e participar activamente nos ensaios e concertos propostos.

9.5.5 Medidas de recuperación

O alumno con 9 faltas de asistencia (xustificadas ou non) tendrá o dereito á avaliación alternativa.

No caso de ter faltado ás clases, o alumno terá dereito a unha avaliación alternativa, que será a que o profesor considere oportuna segundo os diferentes casos, podendo ser ésta interpretar o repertorio reflectido no apartado “Mínimos esixibles” dese curso.

9.5.5.1 Procedementos de recuperación extraordinarios

Proba extraordinaria do mes de xuño

- Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso en cuestión, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos a interpretar.
- Os alumnos que non superen os obxectivos e os contidos do curso, poderán presentarse á convocatoria extraordinaria de xuño, na que terán que interpretar o repertorio reflectido no apartado “Míni-



mos esixibles” dese curso. Nesa proba quedará a criterio do profesor a interpretación total ou parcial de dito repertorio. A proba non será inferior a 10 minutos, nin superior a 30 minutos.

A Orquestra é unha materia presencial na que se realiza unha avaliación continua do alumnado a través dos criterios de avaliación expostos con anterioridade:

O alumnado que por faltas teña perdido o dereito á avaliación continua terá dereito a proba extraordinaria do mes de xunio.

Para os alumnos que asistiron e desenvolveron ao longo do curso gran parte do traballo do mesmo, ese traballo, así como o interese amosado, poderá representar entre o 20 e 40% da cualificación total. O porcentaxe restante da cualificación corresponderá, a realización da proba cun protocolo igual que o da convocatoria extraordinaria.

No caso dos alumnos que non asistiron durante o curso, ou seu traballo non sexa significativa, terase en conta única e exclusivamente, a realización da proba tal como está contemplada na proba extraordinaria.

9.5.6 Recursos didácticos

- Cadeiras e atrís
- Repertorio orquestral
- Aula que reúna as condicións axeitadas ó desenvolvemento da materia.
- Afinador.
- Equipamento audiovisual.
- Uso das Tics (referencia pto.7)



9.6 Curso: 6º de grao profesional

9.6.1 Obxectivos

- Reaccionar de forma correcta ás indicacións xestuais do mestre.
- Manexar correctamente as indicacións máis comúns de dinámica, agóxica, fraseo, articulación, etc.
- Adquirir o nivel de relaxamento que lle permita coñecer e controlar o seu propio corpo durante as audicións e concertos coa orquestra.
- Desenvolver a lectura a vista de fragmentos orquestrais co fin de permitir a montaxe fluida das obras de dificultade acorde ó curso.
- Interpretar obras pertencentes ó repertorio de orquestra de cordas, cámara ou sinfónico universal.
- Chegar a un nivel de autoavaliación que permita ao alumno corrírse e perfeccionarse nas cuestións técnicas e interpretativas da obra.
- Chegar a un nivel profesional de empaste e conexión co grupo.
- Desenvolver o oído interno como a base da afinación, da audición harmónica e da interpretación musical en xeral.
- Engádense ou desenvolven os dos cursos anteriores:
- Interpretación e flexibilidade musical da orquestra

9.6.2 Contidos

- Engádense ou desenvolven os dos cursos anteriores:
- Práctica da memoria como elemento reitor da interpretación.
- A máxima unidade tímbrica e de empaste.
- O son e timbre da orquestra.
- Análisis e valoracións críticas das interpretacións

9.6.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.



A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse únicamente á calificación trimestral ou final.

9.6.3.1 Criterios de avaliación

- Estudar as obras programadas de forma individual.
- Manter unha correcta afinación individual e podela axustar ao tocar as obras
- Interpretar correctamente, individual e por seccións o repertorio programado durante o curso.
- Tocar con bo son e empastar co conxunto.
- Seguir ás indicacións do director con precisión: dinámica, agónica, tempo, carácter, etc.
- Ler a primeira vista a súa parte das obras indicadas polo mestre.
- Ser puntual na asistencia a os ensaios ordinarios, extraordinarios e actuacións en público.
- Gardar silencio durante os ensaios e audicións.
- Realizar concertos co repertorio seleccionado para estudo e ensaio no conservatorio ou en salas de concerto alleas.

9.6.3.2 Mínimos esixibles

Os obxectivos mínimos son, o dominio mínimo de cada obxectivo correspondente a este curso.

9.6.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

- Ensaio do repertorio na clase.
- Estudo do repertorio na casa.
- Realización de concertos e audicións.
- Observación da participación do alumnado con respecto ós puntos anteriores.
- Execución individual, a petición do profesor, de fragmentos do repertorio.



9.6.3.4 Criterios de cualificación

Ó tratarse dunha materia puramente práctica, a cualificación realizarase a través dos seguintes criterios:

- Estudo das partituras na casa. Para avaliar o estudo individual que cada un dos alumnos fai das partituras fóra da clase, o profesor poderá pedir que os alumnos executen individualmente durante a clase pequenos fragmentos das obras a traballar. (40% da nota global)
- Actitude no ensaio. (40% da nota global)
- Participación correcta nos concertos. (20% da nota global). Isto implica:
 1. Executar correctamente as obras.
 2. Traer a indumentaria adecuada para cada concerto.
 3. Cumprir cos horarios que se determinen para cada actividade.
 4. O profesorado de Orquestra poderá decidir a participación nos concertos, daquel alumnado que exceda ou número de faltas de asistencia proporcional durante ao período previo ao concerto, ou que mostre un baixo rendemento para non afectar á interpretación de todo o grupo.

9.6.4 Medidas de recuperación

9.6.5 Medidas de recuperación

O alumno con 9 faltas de asistencia (xustificadas ou non) tendrá o dereito á avaliación alternativa.

No caso de ter faltado ás clases, o alumno terá dereito a unha avaliación alternativa, que será a que o profesor considere oportuna segundo os diferentes casos, podendo ser ésta interpretar o repertorio reflectido no apartado “Mínimos esixibles” dese curso.

9.6.5.1 Procedementos de recuperación extraordinarios

Proba extraordinaria do mes de xuño

- Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso en cuestión, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos a interpretar.
- Os alumnos que non superen os obxectivos e os contidos do curso, poderán presentarse á convocatoria extraordinaria de xuño, na que terán que interpretar o repertorio reflectido no apartado “Míni-



mos esixibles” dese curso. Nesa proba quedará a criterio do profesor a interpretación total ou parcial de dito repertorio. A proba non será inferior a 10 minutos, nin superior a 30 minutos.

A Orquestra é unha materia presencial na que se realiza unha avaliación continua do alumnado a través dos criterios de avaliación expostos con anterioridade:

O alumnado que por faltas teña perdido o dereito á avaliación continua terá dereito a proba extraordinaria do mes de xunio.

Para os alumnos que asistiron e desenvolveron ao longo do curso gran parte do traballo do mesmo, ese traballo, así como o interese amosado, poderá representar entre o 20 e 40% da cualificación total. O porcentaxe restante da cualificación corresponderá, a realización da proba cun protocolo igual que o da convocatoria extraordinaria.

No caso dos alumnos que non asistiron durante o curso, ou seu traballo non sexa significativa, terase en conta única e exclusivamente, a realización da proba tal como está contemplada na proba extraordinaria.

9.6.6 Recursos didácticos

- Cadeiras e atrís
- Repertorio orquestral
- Aula que reúna as condicións axeitadas ó desenvolvemento da materia.
- Afinador.
- Equipamento audiovisual.
- Uso das Tics (referencia pto.7)



10. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica

Seguindo as instrucións que se recollen no artigo 2º da orde do 8 de Febreiro de 2008 pola que se regula a avaliación e cualificación do alumnado que cursa as ensinanzas profesionais de música na Comunidade Autónoma de Galicia, e que indican que “[...]a avaliación terá un carácter formativo e orientador do proceso educativo e proporcionará unha información constante que permita mellorar tanto os procesos coma os resultados da intervención educativa[...]”, este departamento leva a cabo unha tripla avaliación: do proceso de aprendizaxe (que se desenvolveu no apartado correspondente de cada curso), da programación didáctica e da nosa labor docente.

O seguimento e avaliación das programacións será rexistrado por cada docente e tratado nas reunións periódicas do departamento, quedando constancia na acta daquelas desviacións e modificacións acordadas. Estas ideas e propostas de mellora serán incluídas na memoria final do departamento, xa que servirán de base para a elaboración da programación didáctica do vindeiro curso.

Por outra banda, a misión da Comisión de Coordinación Pedagóxica será a de garantir que as programacións didácticas dos distintos departamentos presenten coherencia secuencial entre todas elas, e indicar, se é o caso, as modificacións pertinentes que deberán ser realizadas polos departamentos.

Dende o Departamento de Conxunto para avaliar a nosa programación didáctica teremos en conta os seguintes aspectos:

- **Obxectivos:** Adecuación ás necesidades específicas do alumnado e do Proxecto Educativo do Centro
- **Contidos:** Validez na súa elección con respecto aos obxectivos plantexados e adecuación ao nivel do alumnado
- **Actividades:** Atención á diversidade das capacidades e adecuación aos intereses do alumnado e aos seus ritmos de aprendizaxe
- **Criterios metodolóxicos:** A adecuación e coherencia dos mesmos
- **Os medios e recursos:** Avaliación dos criterios para a elección dos medios e recursos didácticos e a súa adecuación aos obxectivos propostos.
- **A avaliación:** Comprobarase a idoneidade e a adecuación entre criterios de avaliación, técnicas e procedementos, así como entre os criterios de avaliación, contidos e obxectivos
- **Alumnado:** A relación co alumnado, ademais do clima de convivencia e traballo.



11. Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento

Do mesmo xeito que se indica no punto anterior, a avaliación do labor docente supón un dos tres elementos a avaliar dentro do noso sistema educativo xunto co proceso de aprendizaxe e a programación didáctica.

Será misión do profesorado realizar a análise dos datos que obteña trala avaliación do alumnado e da programación didáctica para realizar as diferentes adaptacións ou adecuacións das estratexias metodolóxicas co fin de mellorar os resultados acadados.

Para levar a cabo este proceso contarase tamén coa análise das enquisas de satisfacción do alumnado como vía alternativa ás clases para obter datos directos relativos á súa función.

Nas reunións do departamento trataranse todos estes puntos ademais dos que o profesorado considere relevantes, sen descoidar aspectos como os recursos materiais e persoais dos que dispón o propio departamento para ofrecer unha ensinanza de calidade, trasladando á Comisión de Coordinación Pedagóxica todo aquilo que se estime oportuno.



12. ANEXOS

12.1 Probas de acceso a outros cursos.

Consultar o documento de información das probas de acceso ao Centro.